

Тема семінарського заняття
«Конституційно-правовий статус народного депутата України»

Навчальні питання

1. Права народного депутата України
2. Обов'язки народного депутата України
3. Гарантії діяльності народних депутатів України
4. Практичні завдання
5. Література

У вступній частині семінарського заняття формулюється його мета та визначаються навчальні питання, що мають бути розглянуті; оголошуються завдання (казуси), аналіз яких забезпечує досягнення навчальної мети.

Починаючи вивчення даної теми, слід мати на увазі, що народний депутат України — це представник Українського народу у Верховній Раді України, уповноважений ним виражати і захищати інтереси суспільства, здійснювати повноваження парламенту.

Правовий статус народного депутата України — це сукупність законодавчо встановлених прав і обов'язків народного депутата та гарантій депутатської діяльності.

Детально питання правового статусу народного депутата України врегульовано у профільному законі України з даного питання (у розділі 2).

Аналіз структури даного розділу закону дозволяє зазначити про групу прав народного депутата України у Верховній Раді України, яка включає права на пленарних засіданнях Верховної Ради України; законодавчої ініціативи; об'єднання в депутатські фракції (групи), права в органах Верховної Ради України; права на депутатський запит та депутатське звернення.

При розгляді другого питання варто зазначити, що **частиною правового статусу народного депутата України є його обов'язки.**

Народний депутат зобов'язаний:

- 1) дбати про благо України і добробут Українського народу, захищати інтереси виборців та держави;
- 2) додержуватися вимог Конституції України, закону про регламент Верховної Ради України та інших законів України, додержуватися присяги народного депутата України;

- 3) бути присутнім та особисто брати участь у засіданнях Верховної Ради України та її органів, до складу яких його обрано;
- 4) особисто брати участь у голосуванні з питань, що розглядаються Верховною Радою України та її органами;
- 5) виконувати доручення Верховної Ради України, відповідного комітету, депутатської фракції (групи), тимчасової спеціальної або тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, до складу яких його обрано;
- 6) додержуватись вимог трудової дисципліни та норм депутатської етики;
- 7) інформувати виборців про свою депутатську діяльність через засоби масової інформації, на зборах виборців періодично, але не рідше двох разів на рік;
- 8) проводити особистий прийом громадян у дні, визначені Верховною Радою України для роботи з виборцями.

При вивченні третього питання теми рекомендується звернути увагу на те, що ніхто не має права обмежувати повноваження народного депутата, крім випадків, передбачених Конституцією України, та законами України.

Повноваження народного депутата та його конституційні права і свободи не можуть бути обмежені в умовах воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях.

Держава гарантує народному депутату необхідні умови для ефективного здійснення ним депутатських повноважень.

Народні депутати України не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання у Верховній Раді України та її органах, а також при здійсненні депутатських повноважень, за винятком відповідальності за образу чи наклеп.

Особливості початку досудового розслідування щодо народного депутата України, повідомлення про підозру, затримання, обрання щодо нього запобіжного заходу, проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій визначаються Кримінальним процесуальним кодексом України.

Народний депутат на строк виконання своїх повноважень звільняється від призову на військову або альтернативну (невійськову) службу, а також від призову на навчальні (або перевірні) та спеціальні збори.

В заключній частині заняття підводяться підсумки щодо розгляду теми, визначаються помилки, які були допущені при її розгляді, визначаються методи їх усунення.

Дайте визначення наступних понять:

депутатський корпус, народний депутат України, конституційний статус народного депутата, правосуб'єктність народного депутата, принципи діяльності народного депутата, депутатський мандат, імперативний мандат, вільний мандат, повноваження народного депутата, депутатське звернення, депутатський запит, обов'язки народного депутата, депутатська недоторканність, депутатський індемнітет, депутатський імунітет, відповідальність народного депутата, система гарантій діяльності народного депутата, структура Верховної Ради України, політична структура парламенту, організаційно-функціональна структура парламенту, керуючі органи парламенту, спікер, парламентські комітети, тимчасові комісії, тимчасові спеціальні комісії, депутатські групи, парламентські фракції, парламентська більшість, парламентська опозиція, лобіювання.

Скласти схеми:

- ☐ Внутрішня структура Верховної Ради України.
- ☐ Склад Верховної Ради України.

Практичне завдання

Розглянувши депутатський запит народного депутата С. з вимогою надати інформацію про стан злочинності й відповідні копії звітів, начальник Головного управління Національної поліції в м. Києві К. відмовився це зробити, обґрунтовуючи свої дії тим, що такі дані становлять інформацію про діяльність органів досудового слідства і не можуть бути надані громадянам на підставі їх запитів.

Чи обґрунтованою є відмова К. у наданні інформації за депутатським запитом народного депутата С?

Література

1. Совгиря О. В., Шукліна О. В. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 556 с.